

DECat I, 649, i *EntreDL* III, 6-10). Aquest *Armadre* deu venir doncs del nomen. EREMATOR 'eixermador, artigaire'; amb aquest, no crec que es pugui equiparar una *Bassa (de) l'Arma(d)or* del terme d'Agres, perquè, atesa la naturalesa del lloc, deu estar per *amerador* (lloc d'amerar cànem etc.).

Armandello te. Benidorm (E. T. C. I, 254), forma mossàrab corresponent a *Germanells*, turons bessons entre El Puig i València, del romànic GEMINELLOS, contaminat per *germans*.

Armads el reservem per parlar-ne millor a la E-, perquè se n'ha adoptat la grafia rectificada *Ermedàs*, conforme a l'etimologia EREMITANES (de *eremita*, que en definitiva també ve de EREMUS). Per no oblidar-ho anticipem que, ultra l'agregat de Garrigàs i el de Palafrugell (amb variant *el Madàs*, que es repeteix com a nom d'una collada del terme de Campmany), n'hi degué haver un altre dins la parròquia gironesa de Brunyola: «vicinatus de *Ermendanis* et mansus *Strata Veteri*» cit. per Alsius (p. 110) del *Llibre Verd* de 1362.

¹ Amb enginyosa fantasia, l'Arxiduc Sal. (II, 9) mirava d'explicar-s'ho per unes concavitats que creia veure-hi en el rocam d'aquell vessant. Retinguem-ne només que és paratge rocallós o pedregós (amb concavitats, és clar); però el que importa és que és paratge erm com els *Armeros* i *Armaris* del Continent. — ² Aprofitem-ho per corregir l'err. tip. *Armenau* de la *GrEncCat.* s. v. *Ardenya*. — ³ Però advertint-me a tots dos llocs, que generalment només diuen *Sant Martí*. Notem que en efecte deu ser nom de nivell ara poc popular, car aquesta és la zona de màxima intensitat en la reducció popular de *ia* > *i* (*histori, miseri, oraci, Nuri*) i no obstant ho pronuncien amb *ia*. — ⁴ És clar que es tracta de les dues esglésies *St. Felu* i *St. Marc d'Estiula*, damunt Campdevàrol. *Teutari* evident NP (germ.). — ⁵ Ignorem la forma precisa. Josep Iglésies treballava de batalla, deplorablement, en publicar tals llistes. — ⁶ En *Marca Hisp.* s'imprimí *Animantias*. Però sabent, com ens consta documentalment, que *arma* (< ANIMA), fou la forma popular i hereditària d'ANIMA en català a tota l'Ed. Mj. (*DECat* I, 318-319), és clar que no podem pendre seriosament la *-n* d'aquesta grafia d'escriba. I de fet Serra V., llegeix «*Sti. Martini Armancies*» segons una altra còpia del mateix doc. de 890; i en tingué a la vista una altra datada de 1718, que hi posa *Armanses* (*Baronies de Pinós Mtpl.* II, 258), citat aquí junt amb *Campdevàrol*; en tot cas ja veiem que hi ha *-rm-* constant en totes les altres cites des de 930. — ⁷ Sé que algú ha dit que n'hi hagué un homònim a Mieres, prop de Pinsac, però no havent vist mai tal cosa, i tractant-se d'algú que escrivia amb gran descuit i lleugeresa, crec que hi hauria greu error de còpia (potser mera transposició gràfica per *M)ar(d)ansà* (nom del riuet que passa per allí). Cf., potser, *Ruïlles/Romanies*.

ARMENRODAS

Zona de la costa Nord de la Península de Creus: és la forma que es llegeix en textos vells, junt amb *Armirodas*, que figura en un diploma del monestir de St. Pere de Roda (*St. Petri Rodensis*), en la donació que li féu Gauzfred, comte de Rosselló, en l'any 974. Transcriure les afr. més essencials (útils per a altres articles de la nostra obra), dins el territori de l'abadia (*Marca Hi.*, núm. 116, col. 903-4): «*Gauzfredus* --- dono ad domum S. Petri, coenobii q. d. *Rodas* --- in comitatu *Petralatense* supra mare, subtu castrum q. d. *Verdaria* --- terras --- habet te. --- cum ipso mare --- de ipso porto q. dicunt *Armirodas* --- pergit ad ipsa *Tamarit* --- usque --- *fictorio* de *Pigninello*, atque --- summitatem ipsius montis *Pigninelli* --- ad ipsa *Clusa* --- usque ad ipso casale de *Salvatore* ascendit in summitatem --- qui habet *inhonestum nomen omnibus* notissimum [C. ...] --- ipsius montis q. d. *Miralio* /// et donamus ipsum castrum q. d. *Verdaria* --- ipsum q. d. *Miralias* ---; in alio loco --- in eodem comitatu, in te. de valle *Lanciana* --- ipsa *meda* q. est infra *portum Fraxani* --- per fines de alauda q. d. *Lanciano* --- ipsius montis q. d. *Rocha Morena* --- descendendo --- super ipso *Roniscario* --- cum ipsas ecclesias --- una fundata in valle *Tabellaria* ---»²

986: Sancta Maria *Armirodas* (*Dipl. Cat. Vic.*, § 524). 1057 La Comtessa Ermessendis deixa «20 mancusos a Sta. Maria de *Armenrodas*» «50 m. Cenobio S. Petri de Rodas» (*Li. Fe. Ma.*, § 490, 521.9).

Sota reserva —tenint en compte que aquesta és la rogalia d'intensitat màxima dels celtismes i grans arcaïsmes toponímics³— faig la hipòtesi que sigui un compost cèltic ARE-MONI-ROTAS; ROTA ètímon de l'abadia de St. Pere de Roda, també nom cèltic del cèrcol, rotllana o rotllo: indoeur. RET/ROT- > irl. ant. *rethim* 'jo corro o rodolo'; amb cèlt. ROTĀ, entenent el rotllo que formava el terme de l'abadia, descrit en aqueixes afrontacions. Cèlt. MONIŌ- 'muntanya, munt, turó, protuberància', comú a totes les branques del cèltic insular: bret. ant. *monid*, còrn. *meneth*, ky. *mynydd* (Pok., *IEW*, 726, cf. aran. *Monide* f.); cf. goi-dèlic MŊTHLA > irl. ant. *méadal* 'ventre, duna' (Pok., *IEW* 732) > cast. *médano*; i en fi MENTISIA > cat. *Montesa*. Precedits de la prep. cèlt. ARE- 'a prop de', 'a l'Est de' (cf. ARE-MORICA 'a l'Est de l'Oceà', ARE-LATE 'a l'Est dels aiguamolls') (veg. supra a l'article *Arles*).

En total: ARE-MONI-ROTAS, dissim. en *Armenrodas* 'prop i al Nord-est del Mont de Roda' (de St. Pere de Roda); *rotas* genitiu cèltic de ROTA. *Armenrodas* o, ja assimilat, *Armirodas* (amb i llatinitzant per e).⁴

Faig memòria que el nom del monestir és St. P. de Roda, sense -s (el poble empordanès no ho diu ni ho ha dit mai d'altra manera), mot cèltic sense res en comú amb el grec de *Roses* (Ρόδας). La -s de Rodas en el doc. és la del genitiu cèltic com la d'*Armirodas*. La δ només podia donar -z- en fonètica cat.: com en *Roses*, població que ja és apartada, i a l'altre vessant.⁶

⁶ Evidentment el Pení, i *Pininello* = el *Pení petit*.